

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА  
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»  
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАПОРІЗЬКОЇ  
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ  
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»  
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ



ЗБІРНИК ТЕЗ УЧАСНИКІВ  
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
«СОЦІАЛЬНА ТА ЖИТТЄВА ПРАКТИКА В СТРУКТУРІ  
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»  
17 травня 2018 р., м. Запоріжжя

м. Запоріжжя  
2018

*Рекомендовано до друку Вченою радою комунального вищого навчального закладу  
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради  
(протокол № 9 від 14 червня 2018 р.)*

**Рецензенти:**

**Бондар В. І.**, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України;

**Синьов В. М.**, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, дійсний член Національної академії педагогічних наук України;

**Шульженко Д. І.**, доктор психологічних наук, професор кафедри психокорекційної педагогіки Факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

**Редакційна колегія:**

**Нечипоренко В. В.**, доктор педагогічних наук, доцент;

**Єрмаков І. Г.**, кандидат історичних наук;

**Гордієнко Н. М.**, кандидат соціологічних наук, доцент;

**Позднякова О. Л.**, кандидат педагогічних наук, доцент;

**Позднякова-Кирбят'єва Є. Г.**, доктор соціологічних наук, доцент.

**С69** **Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика :** збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (17 травня 2018 року, м. Запоріжжя) / За заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2018. - 292 с.

ISBN 978-966-8157-66-0

Збірник тез містить матеріали, представлені на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика» 17 травня 2018 року (місце проведення – комунальний вищий навчальний заклад «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради). Напрями роботи конференції: досвід і проблеми організації соціальної та життєвої практики учнів та студентів на засадах компетентнісного підходу до освіти; досягнення та перспективи розвитку спеціальної освіти; сучасні тенденції розвитку мистецтва та дизайну; розвиток життєвих компетенцій молоді в умовах глобалізації та інформатизації; проблеми фізичної терапії, ерготерапії та формування здорового способу життя осіб різного віку. Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, викладачам, аспірантам, студентам, усім, хто цікавиться інноваційним розвитком системи освіти України, проблемами соціальної і життєвої практики у структурі професійної підготовки нової генерації фахівців.

УДК 37.013

ISBN 978-966-8157-66-0

© КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР, 2018

## ЗМІСТ

Привітальні листи.....	7
Нечипоренко В. В. Соціальна практика як полідисциплінарний концепт наукового знання.....	9
Єрмаков І. Г. Інноваційні пріоритети компетентісно спрямованого навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами	11
<b>РОЗДІЛ 1. ДОСВІД І ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЖИТТЄВОЇ ПРАКТИКИ УЧНІВ ТА СТУДЕНТІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ.....</b>	<b>21</b>
Авраменко С. С. Психолого-педагогічні причини педагогічної занедбаності дітей молодшого шкільного віку.....	21
Афанасьєва Г. В. Проект «Я і моє рідне місто» у патріотичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.....	22
Бугай А. В. Шляхи розвитку критичного мислення як необхідної умови формування інформаційної компетентності учнів молодшого шкільного віку.....	24
Ганчева А. С. Особливості соціальної активності підлітків.....	25
Герасько Д. С. Розвиток організаторських здібностей старшокласників засобами соціальної практики.....	26
Гордієнко Н. М., Рутвицька Г. В. Соціальна мобільність випускників шкіл-інтернатів: емпіричний аналіз.....	27
Грядун К. С. Соціальні технології як складова соціальної практики та їх особливості у діяльності соціального педагога.....	30
Давидова С. В. Творча проектна діяльність у педагогічній практиці.....	31
Зарицька В. В. Саморегуляція емоцій як чинник професіоналізму сучасних соціальних працівників.....	33
Казаннікова О. В. Структура професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів на основі реалізації особистісно-діяльнісного підходу.....	33
Кікош В. В. До проблеми соціальної реабілітації дітей з інвалідністю в Україні.....	35
Козарик О. С. Визначальні соціальні ролі студента як особистості і як фахівця.....	37
Котія Х. О. Профілактика інтернет-залежності учнів у процесі соціально-педагогічної роботи.....	38
Курінна Л. В. Шляхи формування соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників.....	39
Леощенко Д. І. Значущість соціально-гуманітарної компоненти соціальної практики.....	41
Ляшенко Д. Д. Розвиток соціально-комунікативної компетентності старшокласників засобами інтерактивних технологій.....	42
Маврін В. В. Компетентнісний потенціал соціальної і життєвої практики учнів у контексті педагогіки життєтворчості.....	43
Магльована А. С. Характеристика готовності соціального педагога до роботи з підлітками.....	45
Макаренко С. Д. Толерантність як провідний компонент фахової компетентності майбутніх соціальних педагогів.....	46
Макаренко С. Д. Казкотерапія як ефективний метод розвитку соціальної активності дітей молодшого шкільного віку (1-2 класи).....	48
Манько М. О. Соціальна значущість інтернальності особистості.....	49
Матвієнко А. О. Соціальний педагог у Новій українській школі.....	50
Нечипоренко К. С. Соціально значуща групова діяльність як засіб особистісно-комунікативного розвитку школярів.....	52
Павленко А. І. Закурдаєва А. І. Врахування соціального і емоційного інтелекту дитини у сучасному освітньому процесі і соціальній роботі в школі-інтернаті.....	53
Перекопська М. С. Особливості розвитку креативних здібностей підлітків.....	54
Ротко О. М. Міжнародний досвід функціонування учнівського самоврядування: сучасні тенденції.....	55
Саніна Я. О. Теоретичний аналіз змісту і суті поняття «моральні якості» у науковій літературі.....	57
Сафронова Х. С. Учнівське самоврядування як засіб розвитку емоційного інтелекту підлітків.....	59
Сілявіна Ю. С. Організація педагогічної реабілітації учнів з особливими освітніми потребами на засадах компетентісного підходу.....	60
Старкова Р. Р. Соціально-педагогічна робота з підлітками в сучасних умовах.....	62
Шашук О. О. Зміст діяльності соціального педагога центру ранньої соціальної реабілітації (огляд рамкових документів).....	63
Штененко К. В. До проблеми розвитку професійних інтересів старших підлітків.....	65
Сусоєва Л. А. Умови соціалізації підлітків.....	66
Таточенко С. А. Особливості надання професійної допомоги наркозалежній особистості в рамках програми замісної підтримувальної терапії.....	67
Фуріна К. М. Теоретичний аналіз поняття «соціально-педагогічна адаптація» у науковій літературі.....	69
Фурман О. Ф. Формування комунікативної компетентності студентів вищої школи на засадах наступності й перспективності.....	70
Червоненко К. С. Волонтерська діяльність майбутніх соціальних працівників як фактор їх готовності до здійснення професійної діяльності.....	71
Чередниченко І. В. Особливості формування життєвої компетентності підлітків.....	73
Чумаченко В. В. Аналіз дефініції «соціально-педагогічне консультування».....	74
Чуча О. О. Ігрова діяльність як засіб розвитку творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку.....	76
Щукіна М. О. Соціальний інтелект як складова професійних компетенцій фахівця з соціальної роботи.....	77
<b>РОЗДІЛ 2. ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....</b>	<b>79</b>
Бавшина Р. Б. Система роботи з розвитку слухового сприйняття мовлення дітей із порушенням слухової функції.....	79
Бережна Д. С. Взаємозалежність рівнів розвитку інтелектуальних здібностей та сформованості зв'язного монологічного мовлення в учнів із затримкою психічного розвитку.....	80
Білінець О. О. Розвиток сенсорного сприйняття у дітей дошкільного віку з помірно розумовою відсталістю засобами дидактичних ігор і вправ.....	82
Бондар П. М. Особливості формування навичок самообслуговування у дітей дошкільного віку з розладами аутистичного спектра.....	83
Бурбелова В. Б. Особливості емоційної сфери дітей дошкільного віку із затримкою мовленнєвого розвитку.....	85
Вальчук І. О. Особливості самосвідомості дітей із синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю: до постановки проблеми.....	86
Вишняк Н. В. Обдарованість у предметному полі досліджень аутизму.....	88
Гоцуляк М. О. Теоретичний аспект вивчення арт-терапії (казкотерапії) як засобу розвитку зв'язного мовлення при затримці психічного розвитку.....	89
Губрієнко О. М. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю як розлад розвитку: сутність та характеристика різновидів.....	90
Драєвська А. А. Нейропсихологічне забезпечення мовленнєвої функціональної системи.....	92

Поняття «соціальні технології» пов'язується з відтворення і програмуванням результатів, які закладені у соціальних процесах: «...соціальна технологія – це сукупність послідовних операцій, процедур цілеспрямованого впливу та реалізації раніше намічених планів... і одержання оптимального соціального результату» [4, с. 141].

При цьому важко не погодитись із думкою З. М. Шевців, яка стверджує, що «різновидністю соціальних технологій є технології діяльності соціального працівника, які найбільш близькі до діяльності соціального педагога» [6, с. 24-25].

Становлення та розвиток соціальної педагогіки як науки наприкінці минулого століття позначилися не тільки докорінними змінами та оновленням змісту навчання і виховання, але й появою нового типу педагогічних технологій – соціально-педагогічних.

У малій енциклопедії соціальної педагогіки технологія соціально-педагогічної діяльності визначається як практична діяльність соціального педагога (соціального працівника), для якої характерна раціональна послідовність використання різних методів та засобів з метою досягнення якісних результатів [2, с. 294]. А сама соціально-педагогічна технологія розглядається як така, що інтегрує в собі якості соціальної та педагогічної технології, представляючи собою «...способи взаємодії соціального педагога... із клієнтом, що забезпечують його соціалізацію в наявних або спеціально створюваних умовах» [2, с. 295].

За нашим переконанням, цілком слушним є твердження, що соціальний педагог – це новий тип педагога. На думку М. В. Зайченко, «роль соціального педагога... суттєво відрізняється від ролі вчителя. У соціального педагога на першому місці не навчальна, не освітня, а виховна роль, функції допомоги та захисту. Соціальні педагоги мають сприяти саморозвитку особистості, створенню умов психологічного комфорту... У своїй професійній діяльності соціальному педагогу доводиться, перш ніж утратитися в ситуацію, ретельно вивчати психологічні особливості учня, його соціальне оточення, передбачити і бачити негативні явища..., аби вчасно попередити виникнення тих чи інших негараздів» [1, с. 5-6].

Таким чином, соціально-педагогічний підхід до соціальної роботи доцільно розглядати як сприяння саморозвитку особистості, реалізації її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізацію зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем [7].

Отже, технології соціально-педагогічної роботи відображають її найголовнішу складову – прикладний аспект, а саме те, що діяльність соціального педагога націлена на створення умов, необхідних для повноцінної соціалізації конкретної особистості. А застосування технологій, що мають місце в соціально-педагогічній роботі, допомагає помітно збільшити можливості вирішення соціальних проблем.

#### Література

1. Зайченко М. В. Інструментарій соціального педагога / Майя Зайченко. – К. : Шк. світ, 2011. – 128 с.
2. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / [Безпалько О. В., Зверєва І. Д., Харченко С. Я. та ін.]; За заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.
3. Суворов Н. А. Социальные технологии в политике и образовании. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://storage.mstuca.ru/bitstream/123456789/5534/1/Вестник166.pdf>
4. Тощенко Ж. Т. Социология управления. Учебник. / Жан Терентьевич Тощенко – М. : Центр социального прогнозирования и маркетинга, 2011. – 300 с.
5. Соціологія : Підручник / [Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; За ред. Н. П. Осипової]. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 336 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/sotsiologiya/507-osupova/10937--11----s-1-----html>
6. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності. Навч. посіб. / Зоя Михайлівна Шевців – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.
7. Шевчук О. М. Соціально-педагогічна технологія у діяльності соціального педагога. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/983/1/> Шевчук О. Соціально-педагогічна технологія у діяльності соц. педагога. Стаття.pdf

**С. В. Даєидова,**  
*аспірантка кафедри педагогіки і педагогічної майстерності  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького*

*Науковий керівник:  
кандидат педагогічних наук,  
доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького*

**С. С. Ізбаш**

#### ТВОРЧА ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

В українській освіті відбуваються докорінні зміни, що пов'язано з розвитком суспільства і світового освітнього простору. Такі обставини вимагають змін форм та методів навчання, доповнення і оновлення існуючих наборок методичних фондів. Науковці звернулися до методу проєктів, який не є новим для педагогічної практики, проте довів свою доцільність і необхідність для навчального процесу у ХХІ столітті, на чому наголошують сучасні педагоги.

Метод проєктів оформлюється в ХХ столітті у педагогічну ідею, як нова технологія і форма навчальної роботи у педагогічній практиці, та розповсюджується спочатку в американській освіті, а потім цей досвід переймають європейські школи. Він втілюється у формі дослідницького методу, увібрав у себе такі наукові принципи – евристичний, дослідницький,

експериментальний. Основоположником методу проектів був американський філософ і педагог Дж. Дьюї, який вважав, що освіта повинна не стільки давати знання, які знадобляться в майбутньому, скільки розвивати здатність розв'язувати поставлені завдання, отримувати необхідні навички, професійний і життєвий досвід.

Під проектом науковці розуміють:

- будь-яку роботу, виконану «від усього серця», яка має певну цільову настанову (У. Кільпатрік);
- комплекс пошукових, дослідницьких, графічних та інших видів робіт, що виконуються з метою практичного чи теоретичного розв'язання значущої проблеми (Є. Полат);
- задум, план, прообраз певного об'єкта (О. Пометун).

І. Шевченко розуміє проектування як нерегламентовану, творчу, поліфункціональну діяльність, що виконує аналітичну, прогностичну, конструктивну, організаційну і рефлексивну функції [5, с. 258].

Науковці до ХХІ століття відзначали, що проектна діяльність – це специфічна форма творчості, що є універсальним засобом розвитку людини. Її можна використовувати з педагогічною метою в роботі з усіма віковими категоріями. Для дорослої людини проектна діяльність може стати ефективним засобом професійно-особистісного розвитку, формування певних професійних якостей, вдосконалення навколишньої дійсності і себе. При цьому слід відзначити, що на кожному віковому етапі проектування виявляє різний педагогічний потенціал, обумовлюючи розвиток різноманітних сторін і творчих проявів особистості, саме цей аспект привернув увагу сучасних науковців.

У сьогоднішньому науковому обігу з'являється поняття «творча проектна діяльність», яка має вузькоспеціалізоване використання і відноситься до підготовки фахівців творчих спеціальностей, дизайнерів, учителів технологій. З даного питання ведуться активні обговорення і дискусії у наукових колах, думки з цього приводу поділилися на дві домінуючі лінії: класична література і праці науковців ХХ століття з проектування не містять окремого визначення «творча проектна діяльність», яка ототожнювалась з творчим проектом, а сучасні педагоги, що досліджують підготовку фахівців, професійна діяльність яких пов'язана з творчими аспектами, використовують саме таке формулювання (С. Астрейко, Ю. Кузьменко, М. Курач, О. Омельчук, І. Самаркіна, А. Шевченко та ін.).

Творча проектна діяльність забезпечує особистісно зорієнтований підхід до навчання і виховання, сприяє всебічному розвитку учнів, їх активності, розкриттю здібностей і талантів, зростанню ініціативи, самостійності. З іншого боку, проектні технології сприяють професійному зростанню педагогів, створенню колективу однодумців [4].

У сьогоднішньому науковці підтримують думку, що одним з універсальних засобів творчого розвитку людини є проектна діяльність. Творча проектна діяльність у процесі навчання формує у студентів ряд якостей, які в кінцевому результаті позитивно позначаються на характері майбутнього педагога професійного навчання [3, с. 96].

Активна участь студентів у художньо-творчій проектній діяльності призводить до набуття комунікативного досвіду художнього й міжособистісного спілкування, допомагає переборювати психологічні бар'єри у процесі спільної творчості, налагоджувати контакти з учнівською аудиторією, розв'язувати проблеми та завдання з перспективою на майбутню самостійну діяльність, сприяє самоактуалізації та самореалізації, розвитку мотиваційно-ціннісної та емоційно-інтелектуальної сфер особистості [2].

Автори: К. Вітчинкіна і В. Тимошевський – використовують поняття «проектно-художня діяльність», основним засобом якої є графіка, для позначення дії, пов'язаної з виготовленням продукту графічного дизайну і мистецтва [1, с. 12].

І. Шевченко розкриває, що творча проектна діяльність формує у студентів навички самостійної орієнтації у навчальній, науково-методичній та довідковій літературі, вчить добувати необхідну інформацію самостійно; активно розвиває основні види мислення; сприяє психічному розвитку; зберігає та підсилює мотивацію студентів, намагання створювати, творити тощо; робота з «непіддатливим матеріалом» зміцнює їхню емоційно-вольову сферу; сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, вчить мислити від абстрактного до конкретного; залучає студентів до реальної самоосвіти; сприяє інтеріоризації – переходу від зовнішніх дій до внутрішнього плану, та екстеріоризації – переходу внутрішніх дій до зовнішніх, тобто їх трансформацію; допомагає студентам усвідомлювати себе творцями своєї діяльності; посилює позитивну мотивацію навчання, бо проект вибирається та реалізується на основі власних інтересів, потреб та можливостей; формує творче системне мислення; привчає студентів до цілеспрямованої діяльності, яка є головним компонентом перетворення інформації, енергії, самого себе; сприяє формуванню культури ділового спілкування, умінню аргументовано захищати свої позиції; посилює уяву, яка є значним стимулом для народження нових ідей, пошуку альтернативних рішень, їх аналізу та синтезу, як основи інноваційного мислення; формує внутрішній план дій та реалізує його на практиці [5, с. 257].

Таким чином, на основі теоретичного аналізу наукової літератури нами було виокремлено та обґрунтовано поняття «творча проектна діяльність», її роль і місце у педагогічній практиці з урахуванням специфіки застосування. Творча проектна діяльність стала важливим засобом формування професійних якостей, що обумовлено розвитком та популяризацією спеціальностей творчого спрямування, змінами у законодавстві України, які підняли роль учителя образотворчого мистецтва на новий рівень розвитку творчої та естетичної культури суспільства. Отже, творча проектна діяльність стала невід'ємною складовою сучасної підготовки фахівців творчого спрямування і була лише частково вивчена у науковій літературі та потребує додаткових досліджень.

### Література

1. Вітчинкіна К. О. Обґрунтування дизайну одягу як творчої проектно-художньої діяльності / К. О. Вітчинкіна, В. І. Тимошевський // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архитектура. – 2011. – №. 4. – С. 11-13.

2. Горбенко О. Б. Напрями формування музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки [Електронний ресурс] / О. Б. Горбенко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.stationline.org.ua/pedagog/104/18077-napryami-formuvannya-muzichno-vikonavsko%D1%97-kompetentnosti-majbutnogo-vchitelya-muziki-v-procesi-faxovo%D1%97-pidgotovki.html>.

3. Косяк І. В. Елементи технічної творчості як основа проектної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання з технологій легкої промисловості / І. В. Косяк // НАУКОВІ ЗАПИСКИ. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – 2016. – Т. 3. – №. 9. С. 96-98.

4. Мікачур Т. Є. Розвиток ключових компетенцій учнів на основі використання проектних технологій [Електронний ресурс] / Т. Є. Мікачур, Н. А. Хмуринська // Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://vinprofcenter.org.ua/page/learn/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/>.

5. Шевченко І. Педагогічне проектування та його складові / І. Шевченко // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. – 2010. – №. 91. – С. 256-260.

**В. В. Зарицька,**

*доктор психологічних наук, професор,  
завідувач кафедри практичної психології  
Класичного приватного університету*

### **САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЕМОЦІЙ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

Актуальність проблеми саморегуляції емоцій як важливої складової емоційного інтелекту сучасного фахівця обумовлена необхідністю наявності у особистості здатності регулювати власні емоції, щоб адекватно реагувати на різні життєві ситуації, бо неадекватна реакція провокує деструктивні дії оточуючих і сама людина не здатна діяти у відповідності з загальнолюдськими та правовими нормами поведінки в даному соціумі.

Аналіз саморегуляції емоцій як психологічного феномену вивчається і досліджується багатьма вченими як важливий компонент емоційного інтелекту та важливої складової професіоналізму соціальних працівників і розглядається ними як внутрішній діалог між емоціями і розумом, який спонукає до прояву емоцій у тій мірі, у якій потрібна в конкретній ситуації [1].

Саморегуляцією емоцій визначається певна поведінка людини, яка включає три процеси:

- процес самоспостереження;
- самооцінка;
- самовідповідь.

Саморегуляції емоцій сприяє самоконтроль, і, як наслідок, проявляється у поведінці фахівця.

Рівень саморегуляції є найважливішим індикатором емоційної стійкості. Під емоційною стійкістю розуміється позитивна психологічна якість людини, яка виражається в тому, що емоція у відповідальні моменти досягає оптимального ступеню інтенсивності, спрямованої для розв'язання поставлених завдань.

Таку якість називають само ефективністю, і її можна досягати чотирма шляхами або їх комбінаціями:

- здатністю вибудовувати поведінку відповідно до ситуації;
- використовувати опосередкований досвід;
- застосовувати вербальне переконання;
- вибирати оптимальний варіант прояву емоцій.

Самоефективність – це когнітивний механізм, який лежить в основі саморегуляції різних емоційних станів [2].

Багато дослідників пропонують конкретні шляхи напрацювання досвіду саморегуляції емоцій (виконання вправ, спеціальних тренінгів, ігрових методів та ін.), який забезпечує не тільки емоційний комфорт, а й сприяє збереженню здоров'я [1].

Рівень здатності до саморегуляції емоцій можна вимірювати і для цього існують науково обґрунтовані методики. Таку здатність у людини можна розвивати і для цього вченими і практичними психологами розроблені спеціальні механізми, шляхи та методи.

### **Література**

1. Зарицька В. В. Теоретико-методологічні основи розвитку емоційного інтелекту у контексті професійної підготовки : монографія / В. В. Зарицька. – Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2010. – 304 с.
2. Хьелл Л., Зиглер Д. Теорії личности. – 3-е изд. – Спб. : Питер, 2006. – 607 с.

**О. В. Казаннікова,**

*аспірантка кафедри педагогіки і педагогічної майстерності  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького*

### **СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ НА ОСНОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ**

У роботі докладно розглядається компонентний аналіз структури діяльності особистості, дається коротка характеристика особистісного та діяльнісного наукових підходів, висвітлюються наукові погляди щодо розуміння структури професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів на основі реалізації особистісно-діяльнісного підходу.

Необхідність впровадження освітньо-європейських стандартів та підвищення якості підготовки кваліфікованих соціально-педагогічних кадрів на засадах компетентнісного підходу є пріоритетним завданням модернізації вищої освіти, особливо щодо реалізації ефективних методологічних підходів, зокрема особистісного і діяльнісного.